

slag av 21 000 000 kronor, till Lån till uppförande och förbättring av lantarbetsbostäder ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor samt till Lån till bostadsförbättringsverksamhet ett investeringsanslag av 8 000 000 kronor.

Stockholm den 29 juni 1945.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 494.

Godkänd av första kammaren den 29 juni 1945.

Godkänd av andra kammaren den 28 juni 1945.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar med förslag till vissa ändringar i civila avlöningsreglementet, militära avlöningsreglementet, manskapsavlöningsreglementet och folkskolans avlöningsreglemente, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 227.)

Till Konungen.

I propositionen nr 218 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 2 mars 1945, föreslagit riksdagen att godkänna vid propositionen fogade förslag till kungörelser om ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet, militära avlöningsreglementet och manskapsavlöningsreglementet ävensom av 14 § folkskolans avlöningsreglemente m. m.

Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen nr 316, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 11 maj 1945, föreslagit riksdagen att godkänna vid propositionen fogade förslag till kungörelser om ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet samt om ändrad lydelse av 50 § militära avlöningsreglementet och av 25 § 1 mom. manskapsavlöningsreglementet.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehåft *dels* de likalydande motionerna I: 330 och II: 513, vari hemställts, att riksdagen måtte överlämna åt Kungl. Maj:t att med utgångspunkt från vad i motionerna anförts ytterligare utreda möjligheterna för undanröjande av förevarande ojämnheter vid löneklassplaceringen samt för berörda befattningshavare därefter verkställa en löneomreglering med retroaktiv giltighet eller — om så befinnes nödvändigt — inkomma till riksdagen med det förslag, vartill utredningen kan giva anledning, *dels* motionen II: 514, vari hemställts, att riksdagen, under uttalande av att den vidhåller sin i skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 maj 1944 uttalade uppfattning i här förevarande spörsmål, måtte besluta hemställa hos Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t måtte utfärda en övergångsbestämmelse motsvarande den som återfinnes i nådiga brevet den 16 april 1920, ävensom att den omräkning av löneklassplaceringen, som genom tillämpning av en sådan övergångsbestämmelse skall äga rum, må för envar tjänsteman medföra omreglering av av-

löningen, räknat från och med den 1 juli 1939, *dels* motionen II: 539, vari hemställdes, att riksdagen må besluta att övergångsbestämmelser skola utfärdas till det från och med den 1 juli 1939 gällande civila avlöningsreglementet, civila icke-ordinariereglementet m. fl. avlöningsförfattningar och uttala att dessa övergångsbestämmelser må i huvudsak erhålla följande lydelse: "De nya avlöningsbestämmelserna skola omedelbart efter deras trädande i kraft varda gällande för samtliga ordinarie och extra ordinarie tjänstemän, så som om bestämmelserna varit tilläpade under vars och ens hela tjänstetid" samt medgiva att den förändrade löneställning, som må ifrågakomma på grund av förestående övergångsbestämmelse, för en var därav berörd och ännu i statusens tjänst kvarvarande tjänsteman skall medföra rätt till retroaktiv utbetalning av på honom belöpande löneskillnad för tiden från och med den 1 juli 1939, ävensom bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de författningsbestämmelser, som föranledas av ett bifall till motionen i övrigt, *dels ock* motionen II: 540, vari hemställdes, att riksdagen måtte besluta ej mindre att 22 § 2 mom. andra stycket manskapsavlöningsreglementet skall erhålla viss i motionen angiven, från Kungl. Maj:ts förslag avvikande lydelse än även att mom. 1 av övergångsbestämmelserna i den i propositionen nr 218 föreslagna kungörelsen om ändring av nämnda reglemente skall äga i motionen angiven lydelse.

Vidkommande frågan om *retroaktiv tillämpning av vissa från och med den 1 juli 1939 gällande lönetursregler* framgår av utredningen, att de särskilda lönetillägg, vilka extra ordinarie tjänstemän dessförinnan åtnjoto såsom kompensation för familjepensionsavdragen, vid löneregleringen nämnda dag ersattes med en anordning innebärande att lägsta löneklassen inom varje lönegrad borttogs i löneplanen för dylika tjänstemän. Därigenom höjdes begynnelselönen med en löneklass. På grund av en övergångsbestämmelse skulle extra ordinarie tjänsteman, vilken ej uppnått högsta löneklassen, den 1 juli 1939 flyttas upp en löneklass och för vidare löneklassuppflyttning äga taga i beräkning den tid, varunder han tillhört eller beräknades ha tillhört den lägre löneklassen.

Den särskilda löneklassuppflyttning, som flertalet extra ordinarie tjänstemän i följd härav erhöles den 1 juli 1939, har i förening med bestämmelsen om snedding vid befordran kommit att få sådana verkningar, att personer, vilka erhållit befordran till ordinarie tjänst efter nämnda dag, passerat äldre kamrater i lönetur. Sådana konsekvenser av de nya bestämmelserna voro förutsedda vid löneregleringens genomförande, men statsmakterna ansågo likväl, såsom departementschefen framhållit, att en retroaktiv tillämpning för undanröjande av dylika ojämnheter i löneturen icke borde komma till stånd.

Numera har emellertid erfarenheten visat, att dessa ogynnsamma verkningar av omläggningen av löneturssystemet uppträtt i ett förhållandevis stort antal fall och att de av befattningshavarna uppfattas såsom irriterande och onödiga orättvisor, vilka icke böra äga bestånd. Ehuru riksdagen är väl medveten om att en ändring av hithörande bestämmelser stöter på stora svårigheter att genomföra, anser riksdagen likväl med viss anslutning till de i ämnet väckta motionerna I: 330 och II: 513, II: 514 samt II: 539 förhållandena påkalla åtgärder till undanröjande av här ifrågavarande anledning till missnöje. Riksdagen har dock ej ansett sig böra medgiva gottgörelse, avseende numera förfluten tid. Av riksdagen åsyftade åtgärder böra avse att från ingången av nästa budgetår i löneturshänsende åstadkomma en större rättvisa mellan tjänstemännen inbördes i de fall, då vid övergången den 1 juli 1939 till nytt avlöningsreglemente

uppkomna ojämnheter alltjämt göra sig gällande. De härför erforderliga omräkningarna torde visserligen icke medhinnas dessförinnan, men den omräknade löneturen bör i sådant fall erhålla retroaktiv giltighet från nämnda tidpunkt. Kungl. Maj:t har ansetts böra bemyndigas att utfärda erforderliga föreskrifter i det av riksdagen angivna syftet.

Vad därefter angår frågan om *avskedspremie och övergångsersättning till avgående fast anställt manskap vid försvaret* har riksdagen redan i annat sammanhang tagit ställning till såväl det i propositionen framlagda förslaget som yrkandet i motionen II:540. I anslutning till nämnda ställningstagande bör första momentet av övergångsbestämmelserna i Kungl. Maj:ts förslag till kungörelse om ändring i vissa delar av manskapsavlöningsreglementet underkastas viss jämkning. Sålunda bör åt nämnda övergångsbestämmelse givas den innebörden, att de nya bestämmelserna om avskedspremie och övergångsersättning skola träda i kraft för på aktiv stat den 1 juli 1945 anställt manskap, såvitt icke vederbörande före den 1 oktober 1945 anmäler sig vilja kvarstå å äldre bestämmelser. Det må ankomma på Kungl. Maj:t att med iakttagande av vad riksdagen sålunda anført fastställa momentets slutliga lydelse.

Riksdagen, som godkänt Kungl. Maj:ts förslag i här ej särskilt berörda delar, får under åberopande av vad sålunda anförts anmäla, att riksdagen

dels, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II:540, godkänt vid propositionen nr 218 fogade förslag till kungörelser om ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8), militära avlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 275), manskapsavlöningsreglementet den 21 juni 1940 (nr 652) samt om ändrad lydelse av 14 § folkskolans avlöningsreglemente den 30 juni 1942 (nr 619), beträffande kungörelsen om ändring i vissa delar av manskapsavlöningsreglementet, dock med den jämkning, som framgår av vad riksdagen anført,

dels, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, bemyndigat Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 2 mars 1945 förordats ej mindre meddela föreskrifter i fråga om avlöning å civil befattning under tjänstledighet för militär tjänstgöring, om avlöning under tjänstgöring vid verkshemvärn, om löneklassplacering av vissa personalgrupper vid statens järnvägar samt om löneklassplacering för befattningshavare, som innehaft kollektivavtalsanställning, än även för budgetåret 1945/46 meddela särskilda avlöningsföreskrifter vid eventuell övergång till krisadministration,

dels i anledning av motionerna I:330 och II:513 samt II:514 och 539 bemyndigat Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter i fråga om löneklassplacering i vissa fall, då vid övergången till nytt avlöningsreglemente den 1 juli 1939 uppkomna ojämnheter alltfort göra sig gällande,

dels ock, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, godkänt vid propositionen nr 316 fogade förslag till kungörelser om ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8) samt om ändrad lydelse av 50 § militära avlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 275) och 25 § 1 mom. manskapsavlöningsreglementet den 21 juni 1940 (nr 652).

Stockholm den 29 juni 1945.

Med undersåtlig vördnad.